

ANSVARLIG SKATT OG ÅPENHET

**Hvordan investorer og
selskaper går foran**

©Tax Justice Norge
Oslo, februar 2025
www.taxjustice.no

Rapporten er utgitt av Tax Justice Norge

Hovedforfattere: Jonas Veland og Kaja Guttormsgaard

Grafisk design: Kaja Guttormsgaard

Andre bidragsytere: Kristoffer Lislegaard og Peter Ringstad

Henvendelser om rapporten kan rettes til info@taxjustice.no

SAMMENDRAG

Denne rapporten handler om hvordan selskaper og investorer kan gå foran som ansvarlige på skatt og åpenhet. Vi retter fokuset mot hvilke tiltak næringslivsaktører kan implementere og stille forventninger til, og hvordan enkelte norske selskaper og investorer iverksetter frivillige tiltak som går lengre enn dagens krav. Som vi illustrerer i rapporten, er det i næringslivets interesse å gå foran, både av hensyn til bærekraft, og for å komme forut for kommende regelendringer. Synergien av regelverk og frivillige initiativer vil legge grunnlaget for en mer rettferdig og bærekraftig fremtid.

Under arbeidet med rapporten har vi intervjuet representanter fra dCompany, Grindal ysteri, KLP, Norsk Hydro og Skatteforsk ved NMBU. Intervjuene er sammenstilt i en video som publiseres i sammenheng med rapporten.

Oslo, februar 2025

INNHALDSFORTEGNELSE

1. Hvorfor et mer ansvarlig næringsliv?	4
Introduksjon	4
Kjernetiltak	6
Fokuset øker	8
2. Investorer som går foran	11
Hvorfor bryr investorer seg?	12
Hva gjør investorer?	13
3. Selskaper som går foran	16
Hvorfor bryr selskaper seg?	17
Hva gjør selskaper?	18
4. Avslutning	23
5. Referanseliste	24

1.

HVORFOR ET MER ANSVARLIG NÆRINGSLIV?

INTRODUKSJON

I løpet av det siste tiåret har skatt og åpenhet vokst frem som nye områder hvor selskaper er forventet å utvise samfunnsansvar. Med skatt og åpenhet menes i denne sammenhengen **åpenhet om eierskap, om tilnærming til skatt, samt om skattebidrag i et land og hvorvidt dette overensstemmer med selskapets økonomiske aktivitet i landet.**

Skatteparadiser og aggressiv skatteplanlegging har gjort det mulig for multinasjonale selskaper å oppnå en langt lavere effektiv skattesats enn selskaper uten grensekryssende virksomhet. Dette skaper kunstig skjeve **konkurransforhold** mellom disse virksomhetene, svekker innovasjon og reduserer

skatteinngangen verden over. Skjulte eierforhold muliggjør skatteunndragelse og annen kriminalitet, og kan utgjøre en trussel mot nasjonal sikkerhet.

Aggressiv skatteplanlegging er et fenomen som ikke vil forsvinne med det første, tross stadig nye initiativer fra myndigheter og internasjonale organer. **Skattesystemer vil alltid være sårbare for smutthull som kan utnyttes.** Å bekjempe dette fenomenet krever mer enn bare regelverk og håndheving – det krever at **næringslivet tar et aktivt ansvar.** Investorer og selskaper må gå foran som foregangseksempler, og utvise en skattepraksis som ikke bare følger lovens bokstav, men også dens ånd. [1]

Næringslivet er tett koblet med samfunnsutviklingen der de har virksomhet. Selskaper skaper arbeidsplasser, tilbyr varer og tjenester, og bidrar til å finansiere velferdstjenester gjennom skatter og avgifter. Denne koblingen gir en **innflytelse som går utover lønnsom verdiskapning**, og er kjernen i ideen om næringslivets samfunnsansvar. Samtidig kan selskaper som integrerer sosiale og miljømessige hensyn i sin virksomhet gi økt **lønnsomhet for hele samfunnet**. [2] Et næringsliv som bidrar til å styrke skattesystemet og andre institusjoner gjennom å utvise åpenhet, bidrar til å bygge tillit, styrke rettfærdig konkurranse og sikre en bærekraftig samfunnsutvikling.

Stadig flere investorer og myndigheter etterspør og krever bedre **rapportering** fra selskaper. Utover motivasjon om å utvise samfunnsansvar, er det derfor en fordel å gjøre seg kjent med **kommende krav**, da forventninger på skatt og åpenhet blir stadig mer fremtredende her.

Ved å gå foran med åpenhet og ansvarlig skattepraksis, kan selskaper få en **definerende rolle på nye standarder**, i stedet for å risikere å bli tvunget til endring på et senere tidspunkt. Å vise handlekraft før det blir pålagt, gir ikke bare konkurransefortrinn, men bygger også **tillit** og **legitimitet** – verdier som blir stadig

viktigere i et marked som vektlegger bærekraft og ansvarlighet.

Det finnes allerede investorer og selskaper som viser vei ved å integrere skatt og åpenhet som en del av sitt samfunnsansvar. Disse aktørene demonstrerer hvordan ansvarlige valg kan styrke både selskapers omdømme og samfunnets tillit, samtidig som de legger grunnlaget for en mer bærekraftig økonomi. **I denne rapporten vil vi rette søkelyset mot slike næringslivsaktører**, med konkrete eksempler på hvordan investorer og selskaper har vist lederskap på skatt og åpenhet. Gjennom å lære av deres **erfaringer** ønsker vi å inspirere flere aktører til å ta et aktivt standpunkt og vise at **ansvarlighet ikke bare er en forpliktelse, men også en mulighet**.

I **del én** ser vi på tre sentrale tiltak for næringslivets samfunnsansvar rundt skatt og åpenhet: skattepolicy, land-for-land-rapportering, og åpenhet om eierskap. Deretter kartlegger vi utvikling av offentlige myndigheters arbeid med disse tiltakene de siste 20 årene, og ser fremover mot kommende regelendringer. Siden gjeldende lover og regler ikke alltid strekker til, ser vi i **del to og tre** nærmere på hvordan enkelte investorer og selskaper går foran for å utvise ansvar på disse områdene.

KJERNETILTAK

Det kan være vanskelig å få grep på et grunnleggende bilde av selskapers **skattebidrag, tilnærming til skatt, virksomhet på tvers av land samt eierskapstrukturer**. Dette er det sterke ønsket om å endre, både fra myndigheter og investorer, av hensyn til både **bærekraft og skatterisiko**. I denne delen ser vi nærmere på noen av de mest sentrale tiltakene for mer ansvarlighet rundt skatt og åpenhet i næringslivet.

1

SKATTE-POLICY

En skattepolicy er et dokument hvor selskaper beskriver sin **tilnærming til skatt**. Dokumentene inneholder vanligvis en beskrivelse av hvordan beslutninger om skatt tas i selskapet, hvordan de forholder seg til transaksjoner i jurisdiksjoner omtalt som skatteparadiser og liknende. Det er stor variasjon innen slike dokumenter, fra relativt vage prinsipperklæringer, til internt bindende styringsdokumenter for hvordan beslutninger skal tas i selskapene. Det er også varierende på hvilket nivå et slikt dokument skal forankres. NBIM, som forvalter det norske oljefondet, krever eksempelvis at det vedtas av selskapets styre.

2

LLR

Land-for-land-rapportering (LLR) er en regnskapsstandard som synliggjør skattebidrag og økonomisk virksomhet i hvert land et konsern har virksomhet. Her kreves det at selskaper oppgir økonomiske nøkkeltall som inntekter, overskudd, skatt og antall ansatte per land. Slik vil myndigheter og andre interessenter kunne vurdere om et selskaps skattebidrag svarer til dets økonomiske virksomhet i et land. En mismatch kan være en indikator på aggressiv skatteplanlegging. Ideen om LLR ble først lansert av Tax Justice Network i 2003. [3]

3

EIERSKAP

Utover åpenhet om skattepolicy og grensekryssende virksomhet, er det også stor samfunnsnytte i større **åpenhet om eierskap**. Næringslivet er førstelinjen i arbeidet for å motvirke hvitvasking og korrupsjon, og har et stort ansvar for etterlevelse av sanksjonsregimer. Utfyllende informasjon som skjærer gjennom komplekse eierskapsstrukturer er kritisk for slikt arbeid. Også for næringslivet er det viktig å ha riktig informasjonsgrunnlag om eierskap, både på aksjonærnivå og om reelle rettighetshavere. Kunnskap om eierskap gir investorer og selskaper bedre informasjonsgrunnlag for **risikovurderinger i egne verdikjeder og handler**.

[3] Murphy, R. (2003). [Reporting Turnover and Tax by Location](#).

[4] Cognitiks. (2022). [The use of beneficial ownership data by private entities](#).

Eksempel: Skattepolicy fra DNB

DNB vedtok i 2021 en global skattestrategi som beskriver deres **tilnærming til skatt, inkludert deres skattestyring, skatteplanlegging, håndtering av skatterisiko og samarbeid med skattemyndigheter**. Som del av strategien publiserer DNB årlige rapporter om selskapets skattebidrag. [5] Her omtaler de blant annet kontroversielle skattesaker selskapet har vært involvert i, og de gir en land-for-land-rapport.

Illustrasjon 1: DNBs globale skattestrategi [6]

FOKuset ØKER

Det kan lønne seg å gå foran. De siste 20 årene har det blitt et større fokus på selskapers adferd innenfor skatt og åpenhet. Det introduseres stadig ny politikk både nasjonalt og i internasjonale fora som stiller nye krav og retningslinjer for næringslivet. I tillegg kommer det forventninger fra stadig flere investorer. Å gå foran er dermed ikke bare gunstig fra et samfunnsperspektiv, det er også fornuftig for å være rustet for en fremtid hvor åpenhet og skatt er sentrale forventninger fra flere hold. **Ved å se på pågående arbeid i sentrale**

multinasjonale forum, får man et innblikk i hvilke regelendringer som er på vei. På neste side er en kort oppsummering av pågående arbeid i EU, OECD og FN, som vil ha stor påvirkning på næringslivet i årene fremover. Deretter følger en tidslinje over sentrale utviklinger på feltet skatt og åpenhet de siste 20 årene. Disse har kommet både fra myndigheter og investorer. Oversiktene gir en indikasjon om hvor vi er på vei, og illustrerer at **ansvarlighet på områdene skatt og åpenhet er kommet for å bli.**

[5] DNB. (2023). [Skattebidrag 2023](#)

[6] DNB. (2021). [DNBs globale skattestrategi](#)

KOMMENDE ENDRINGER:

Regionalt og internasjonalt samarbeid

EU

I EU utformes det regler med konsekvenser for selskaper i Norge. **EUs bærekraftsdirektiv (CSRD)** innfører nye rapporteringskrav for store foretak i EØS fra 2024, som på sikt skal utvides til flere selskaper. [7] Rapportering er basert på selskapers **doble vesentlighetsanalyser**, og hvis et selskap vurderer det som relevant å rapportere på skatt, er det lagt opp til at **GRI 207: Tax 2019-standarden** bør brukes. Les mer om denne i del 2. For stadig flere foretak i Europa vil kommende krav om bærekraftsrapportering kunne innebære land-for-land-rapporter og skattepolicy. EU har også arbeidet med regler mot selskapers skatteunngåelse (**ATAD I-III**), samt i flere runder forsøkt å etablere en enhetlig tilnærming til skattlegging av store konserner (**CCCTB og BEFIT**). [8]

OECD

Samarbeid i OECD og relaterte fora om skatte- og åpenhetsspørsmål har allerede ført til **store regelendringer globalt**. OECDs initiativer for å styrke **informasjonsdeling** mellom skattemyndigheter og sikre lands skattegrunnlag ved å begrense overskuddsflytting, har skapt nye regulatoriske rammeverk som næringslivet må forholde seg til. Spesielt **topilaravtalen** fra 2021, som nå innføres i en rekke land, vil ha store konsekvenser for multinasjonale selskapers skatte-rapportering. [9]

FN

Det er bevegelser mot en fornying av internasjonalt **skattesamarbeid i FN**, forankret i vedtak om en rammekonvensjon i 2023 og 2024. Konvensjonen skal forhandles frem innen 2027. Mandatet gir grunnlag for nye regler om blant annet informasjonsdeling og rapportering, fordeling av beskatningsrett mellom land og skattlegging av grensekryssende aktivitet. [10]

[7] European Commission. (2024). [Corporate sustainability reporting](#).

[8] [Common Consolidated Corporate Tax Base \(CCCTB\)](#) (2016); [Business in Europe: Framework for Income Taxation \(BEFIT\)](#) (2023)

[9] OECD. (2021). [Statement on a two-pillar solution](#).

[10] UN DESA. (2024). [Chair's Proposal for Draft Terms of Reference](#)

TIDSLINJE:

Et utvalg initiativer fra investorer og myndigheter de siste 20 årene

- 2003** **Extractive Industries Transparency Initiative (EITI)** kunngjør sin frivillige åpenhetsstandard for utvinningssektoren. [11]
- 2003** Tax Justice Network grunnlegges, og lanserer konseptet **land-for-land-rapportering** ved rapporten *Reporting Turnover and Tax by Location*.
- 2010** USA vedtar **Dodd-Frank-loven**, som blant annet krever at utvinningsindustrien offentliggjør betalinger til myndigheter.
- 2013** **EUs regnskapsdirektiv** krever rapportering av betalinger til myndigheter fra utvinningssektoren.
- 2014** EU introduserer sitt **fjerde kapitalkravsdirektiv (CRD IV)**, som blant annet pålegger store finansforetak å rapportere enkelte nøkkeltall land-for-land.
- 2015** OECD lanserer en rekke tiltak mot **Base Erosion and Profit Shifting (BEPS)**, hvor hensikten er å sikre at store selskaper skal betale skatt der de tjener penger. Blant de femten handlingspunktene er konfidensiell land-for-land-rapportering til skattemyndigheter. [12]
- 2016** Britiske skattemyndigheter pålegger store selskaper å publisere sin **skattepolicy**. [13]
- 2016** **Stortinget** vedtar offentlig land-for-land-rapportering for store selskaper, samtidig som OECD-reglene om konfidensiell land-for-land-rapportering innføres i Norge. [14]
- 2018** Næringslivskoalisasjonen **B Team**, bestående av globale forretnings- og sivilsamfunnsledere, lanserer et sett med prinsipper om skatt og åpenhet.
- 2019** **Global Reporting Initiative (GRI)** lanserer en ny standard for skatt og åpenhet, som setter industristandarden for offentlig land-for-land-rapportering, kjent som GRI 207: Tax 2019. I tillegg inkluderer standarden krav til skattepolicy.

[11] Extractive Industries Transparency Initiative. (2003). [EITI Principles](#)

[12] OECD. (n.d.). [Country-by-country reporting for tax purposes](#).

[13] UK Government. (2016). [Large businesses: Publish your tax strategy](#).

[14] Stortinget. (2016). [Vedtak i sak nr. 65606](#).

- 2020** Verdens økonomiske forum (WEF IBC) lanserer et sett med bærekraftsindikatorer for selskaper, inkludert totalt skattebidrag og skattebidrag per land. [15]
- 2021** EU vedtar **offentlig land-for-land-rapportering** for store selskaper med virksomhet i unionen.
- 2021** OECDs Inclusive Framework oppnår politisk enighet om **topilaravtalen**, som introduserer nye skatteregler og prinsipper for skatterapportering for store selskaper.
- 2021** Stortinget vedtar **utvidet land-for-land-rapportering**. [16]
- 2024** Det australske parlamentet vedtar å innføre **offentlig land-for-land-rapportering** etter GRI 207-standarden. [17]

Disse oversiktene illustrerer at vi er inne i en brytningstid for ansvarlig skatt og åpenhet. Når selskaper aktivt motvirker kunstig tilpasning av skatteregninger og er åpne om sin økonomi og sitt eierskap, er de bedre egnet til å møte fremtidens krav og forventninger.

Dette vil gi konkurransefortrinn, da selskaper som allerede har erfaring med rapporteringskrav, kan spare kostnader på etterlevelse. Det gir også en mulighet til å profilere seg blant investorer og interessenter som ansvarlige og attraktive investeringsobjekter.

Istedenfor å passivt motta regler implementert ovenfra og ned, bør næringslivet strebe etter å ligge i forkant, og engasjere seg i standard-

utvikling for både frivillig og pålagt rapportering. Foregangsaktører kan bidra med viktige erfaringer og forslag til løsninger som kan danne et bedre beslutningsgrunnlag for myndigheter i utformingen av nye regler. Eksempelvis har tiltakene vi skisserte i del to alle begynt som frivillige initiativer forankret i og akseptert av næringslivet, og senere dannet grunnlaget for nye regelverk. [18]

Dette viser nok en viktig dimensjon av frivillige tiltak som er forankret i og akseptert av næringslivet: Aktørene som går foran på disse tiltakene blir ikke bare mer ansvarlige samfunnsaktører, men også **innovatører og verdiskapere** for samfunnet i det brede.

[15] World Economic Forum. (n.d.). [Explore the metrics](#).

[16] Stortinget. (2021). [Referat fra Stortingets møte torsdag den 2. desember 2021](#).

[17] CICTAR. (2024). [World-leading tax transparency wins in Australia](#).

[18] GRI 207: Tax 2019, som introduseres i neste del, er industristandarden for land-for-land-rapportering. Dette er en frivillig standard, men også utgangspunktet for LLR-regelverket vedtatt av det australske parlamentet i 2024.

2.

INVESTORER SOM GÅR FORAN

Illustrasjon 2: Skylinen i Bjørvika, Oslo. Foto: Tax Justice Norge

I de to neste delene ser vi nærmere på hvordan næringslivsaktører går foran og viser samfunnsansvar på skatt og åpenhet. Vi ser først på investorer, og så på selskaper. **Investorer** kan stille krav og forventninger og dermed påvirke selskapers adferd. **Selskaper** kan på sin side vise ansvar ved å være mer ansvarlige rundt skatt og åpenhet enn gjeldende regler krever.

Inndelingen i investorer og selskaper representerer ikke et strengt skille. Initiativer som selskaper tar del i, kan komme av forventninger fra investorer. Dessuten er investorer også skattebetalere. Initiativer utviklet av og for selskaper kan være en del av investorers strategi for å styrke ansvarlighet innad i egen virksomhet, uavhengig om det påvirker selskaper de investerer i.

Hvorfor bryr investorer seg?

Stadig flere investorer vektlegger bærekraft, herunder hvorvidt selskaper bidrar til utvikling i lokalsamfunn gjennom å betale skatt på verdiene som skapes der. Åpenhet gir også investorer bedre grunnlag for rent finansielle beslutninger. Mangel-full innsikt i hvordan selskapers virksomhet ser ut på tvers av land, gjør at **investorer ikke kan vurdere om selskapers interne handel og skattepraksis utgjør en risiko**. Men skatterisiko har vist seg høyst reell. Store selskaper som Coca Cola [19], Microsoft [20] og Apple [21] har nylig blitt møtt med skattekrav på flere titalls milliarder dollar, etter at lovligheten ved

skatteplanleggingen deres har blitt utfordret av domstoler. I september 2024 ble Apple dømt til å betale over 150 milliarder kroner til Irland. Det totale skattekravet i Microsofts tilfelle er estimert til mer enn selskapets kombinerte inntekter i 2022 og 2023. I Coca Colas tilfelle utgjør skattekravet mer enn selskapet sitter med i likvide midler. Selskapet **Amgen** har blitt saksøkt av investorer for angivelig å ha skjult et skattekrav på drøye 10 milliarder dollar. Amgens aksjekurs falt betydelig etter at skattekravet og søksmålet ble kjent. [22]

[19] Martin, A. (2022). [Does Coke Owe the IRS \\$10+ Billion for Transfer Pricing?](#)

[20] Microsoft Corporation (2023). [Form 8-K](#). Se også Millin, Z. (2023). [What the Microsoft Tax Case Shows Us About Tax Transparency](#).

[21] Espinoza, J., & Webber, J. (2023). [Apple dealt blow at top EU court over €14.3bn tax bill in Ireland](#)

[22] Stempel, J. (2023). [Amgen is sued for concealing \\$10.7 billion tax bill from investors](#).

HVA GJØR INVESTORER?

Standardsetting

Som følge av den økende etterspørselen etter mer åpenhet, har investorer, fagforeninger og øvrige interessenter gått sammen for å utvikle standarder for mer åpenhet i selskapers virksomhet.

Global Reporting Initiative (GRI) er en internasjonal organisasjon som utarbeider bærekraftstandards for selskaper. **GRI 207: Tax 2019** har som mål å være en ny global standard for offentlig rapportering om skatt. Standarden består av fire deler. De tre første delene innebærer beskrivelser av hvordan selskaper håndterer skatt, gjennom skattepolicy og interne styringsmekanismer. Den fjerde delen er GRIs standard for land-for-land-rapportering. LLR etter GRI har seilet opp

som den ledende standarden for mer åpenhet om selskapers skattebidrag. Også flere nye regelverk som foreslås av myndigheter bygger på GRI 207.

Den økende oppmerksomheten investorer gir til ansvarlig skattepraksis hos selskaper har også ledet til fremveksten av profesjonelle veiledere for å bedømme og evaluere selskapers etterlevelse på disse områdene. Eksempelvis har **Shift Project** utviklet et sett med veiledere, hvorav nummer 24 (Red Flag 24) retter oppmerksomhet mot aggressiv skatteplanlegging, og hjelper investorer stille gode spørsmål for å bedømme skatteansvarlighet. [23]

Selge seg ned, eller ikke investere

Investorer kan selge seg ned i, eller unngå å investere i, selskaper som ikke møter forventningene investorene setter. Kapitalforvalteren **Mirova** er eksempelvis ikke investert i Meta eller Google, på grunn av selskapenes skattepraksis. De begrunner hensynet både i risiko tilknyttet omdømme, søksmål og uventede skattekostnader – i tillegg til en

kritikk av at selskapenes aggressive skatteplanlegging bidrar til økende ulikhet. [24] Oljefondet gjennomførte i 2022 fem **risikobaserte nedslag** på grunn av selskapers manglende etterlevelse på skatt og åpenhet. [25] I 2023 gjorde de ett slikt nedslag. [26] Fondet oppga ikke hvilke selskaper dette gjaldt.

[23] Shift Project. (2021). [Red Flag 24](#).

[24] Tian Tong Lee, S. (2024). [Asset managers are quietly purging their portfolios of tax risk](#).

[25] Norges Bank Investment Management. (2022). [GPIFG Responsible Investment 2022](#), s. 42.

[26] Norges Bank Investment Management. (2023). [GPIFG Responsible Investment 2023](#), s. 54

Aksjonærforslag

Investorer kan også komme med aksjonærforslag på selskapers generalforsamlinger. Stadig flere investorer etterspør eksempelvis offentlig land-for-land-rapportering (LLR) gjennom denne kanalen. **Oxfam America** har gjort en sammenstilling som viser at LLR støttes av investorer som forvalter mer enn 10 000 milliarder dollar. [27]

Aksjonærforslag på generalforsamlinger til noen av verdens største selskaper har fått støtte fra mellom **14 og 33 prosent av aksjonærer**. Et slikt forslag fikk for eksempel støtte fra 23 prosent av Microsofts aksjonærer i 2022. [28] Krav om rapportering i henhold til GRI 207 er en typisk innretning av et slikt forslag.

Selskapskontakt

Investorer kan også påvirke direkte gjennom løpende kontakt med selskapers styre og ledelse. **Norfund** er et eksempel på en investor som ofte går tungt inn på eiersiden, og dermed kan utøve mye innflytelse på sin portefølje, også for større ansvarlighet rundt skatt og åpenhet.

Investorers **forventningsdokumenter** kan danne utgangspunkt for dialog med selskapene. Selskapers etterlevelse av **NBIMs** forventningsdokument på skatt og åpenhet var eksempelvis tema på 79 av møtene investoren hadde med selskaper i 2022. [29]

Forventningsdokumenter

Det blir stadig mer vanlig at investorer utarbeider forventningsdokumenter på skatt og åpenhet. **NBIM**, som forvalter Statens Pensjonsfond Utland [30], og **KLP** [31], er eksempler på norske investorer som stiller forventninger om skatt og åpenhet til selskapene de er investert i. Hos begge er de viktigste forventningene at selskapet har en skattepolicy, at de har styringsprinsipper for hvordan de

forholder seg til skatt, samt land-for-land-rapportering. Disse forventningene finner en igjen i **FNs prinsipper for ansvarlige investeringer (UNPRI)**, som også er videreført i GRI 207.

NBIM forventer at slike dokumenter er vedtatt på styrenivå, da dette sikrer at ledelsen i selskapet er ansvarlig for skattepraksisen.

[27] Oxfam America. (2023). [Methodological note and list of investors](#).

[28] The FACT Coalition. (2024). [Investors with more than \\$2.3 trillion in assets demand SEC rulemaking to require greater multinational tax transparency](#).

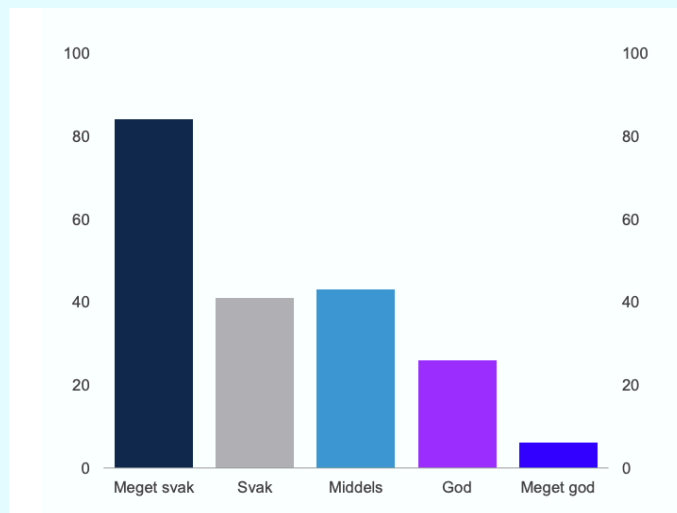
[29] Norges Bank Investment Management. (2022). [GPIFG Responsible Investment 2022](#), s. 47

[30] Norges Bank Investment Management. (2023). [Tax and transparency](#).

[31] KLP. (2020). [KLPs eierforventninger](#)

I en undersøkelse om etterlevelse av forventningsdokumentene sine fra 2021, fant NBIM at **skatt og åpenhet var det området hvor selskaper viste lavest etterlevelse**. De trakk frem teknologiselskaper som en særlig utfordring:

«(...) 54 prosent av selskapene nå har publisert retningslinjer for håndtering av skatt. Land-for-land-rapportering om skatt er en viktig del av våre forventninger til selskapene. Kun 11 prosent av selskapene rapporterte hvor mye skatt som ble betalt til skattemyndighetene i hvert av landene hvor selskapene hadde aktivitet. I teknologisektoren hadde bare 29 prosent av selskapene retningslinjer for håndtering av skatt. Ingen av disse selskapene hadde land-for-land-rapportering.» [32]

Illustrasjon 3: resultat for selskaper vurdert på skatt og åpenhet av NBIM i 2021, antall selskaper. [33]

Eksempel: KLP og taushetsklausuler

Illustrasjon 4: Kiran Aziz, leder for ansvarlige investeringer i KLP. Foto: Tax Justice Norge

Investorer kan be om åpenhet i eierskap ved forventningsdokumenter. I januar 2023 sendte KLP ut et brev til fondene de er investert i, hvor de **ba om at fondene informerte om at KLP er investor, samt størrelse på den totale investeringsforpliktelsen**. [34] KLP sa at de ønsket å utfordre praksisen med å inkludere taushetsklausuler i investeringsavtaler, for å sikre mer åpenhet i eierskap. Slike kontraktsbetingelser er et hinder mot åpenhet om hvem som eier fond.

[32] Norges Bank Investment Management. (2021). [SPU ansvarlig forvaltning 2021](#), s. 29

[33] Se over, s. 33

[34] Oterholm, G., Sæter, K., Gjernes, K., og Blich Bakken, J. (2023). [KLP ber fond være åpne om selskapets investeringer](#).

3.

SELSKAPER SOM GÅR FORAN

Illustrasjon 5: Norsk Hydros kontorer på Vækerø i Oslo. Foto: Tax Justice Norge

I denne delen ser vi på hvordan selskaper utviser samfunnsansvar innen skatt og åpenhet, med eksempler fra en rekke norske og utenlandske aktører. Etterhvert som selskaper har iverksatt tiltak for å imøtekomme nye krav og forventninger, har det kommet flere **initiativer for å standardisere hva som er ansvarlig praksis innen skatt og åpenhet.**

Parallelt med denne utviklingen har det vokst frem et **marked for løsninger** som forenkler og effektiviserer arbeid med ansvarlighet innen skatt og åpenhet.

Hvorfor bryr selskaper seg?

Å gå foran kan gi selskaper **konkurransefortrinn** ved lavere etterlevelseskostnader, positiv omdømmebygging og økt attraktivitet som investeringsobjekter for investorer opptatt av bærekraft og skatterisiko. Selskaper som allerede har frivillige rammeverk på plass, er bedre rustet til å påvirke og tilpasse seg fremtidige regler. I tillegg er det en strategisk fordel å være tidlig ute i et marked hvor tilbudet av løsninger for ansvarlig næringsliv fortsatt er begrenset.

Nye krav og forventninger skaper også en etterspørsel etter tjenester som forenkler og effektiviserer ansvarlighet. Dette er et gryende marked med innovative næringsaktører på tilbudssiden.

Foregangsaktører kan også inspirere andre til å følge etter. Dette bidrar til å heve standardene på tvers av næringslivet, og **skape et kappløp mot toppen**, hvor ansvarlighet ikke bare styrker enkeltaktørers lønnsomhet, men også legger grunnlaget for en bærekraftig samfunnsutvikling.

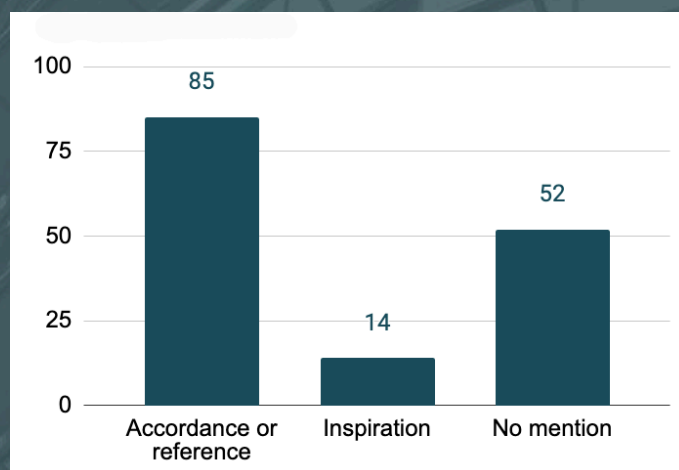
HVA GJØR SELSKAPER?

Implementering av rapporteringsstandarder

Standarder for rapportering skaper et felles referansepunkt som kan forenkle vurderingen av hva som bør rapporteres for å opptre ansvarlig. Implementering av en standard som anses som god, kan gi en positiv omdømmeeffekt og bidra til å tiltrekke investorer opptatt av bærekraftig og ansvarlig skatteoppførsel.

Et eksempel er implementering av GRIs rapporteringsstandard på skatt, GRI 207. Til tross for å være frivillig, brukes standarden av mange selskaper over hele verden, inkludert i Norden. **En undersøkelse fra KPMG i 2023** finner eksempelvis innføring av GRI 207 blant 151 av de største noterte og unoterte selskapene i Norden. [35] Hele 85 av selskapene hevdet å følge GRI 207 direkte, i tillegg til 14 selskaper som lot seg inspirere av GRI 207 i utformingen av egne rapporter.

Rapporten fra KPMG viser samtidig at innføring av GRI 207 ikke automatisk betyr etterlevelse av standardene. I Norge hevdet 20 av 31 selskaper i studien å rapportere etter GRI 207, men en næyere undersøkelse i samme rapport viste at **11 av disse 20 ikke etterlevde standarden**, og de resterende 9 kun etterlevde deler av standarden.

Illustrasjon 6: KPMGs oversikt av bruk av GRI 207-standard i nordiske land, antall selskaper [35]

Eksempel: LLR etter GRI fra Norsk Hydro

Norsk Hydros Global Tax Policy fra 2022 legger føringer på konsernets tilnærming til skatt og åpenhet. [36] Hydro publiserer land-for-land-rapporter (LLR) etter norsk lov, men

inkluderer også ytterligere informasjon i disse rapportene for å sikre oppnåelse av rapporteringskriterier fra GRI. Rapportene publiseres som del av deres årsrapporter. [37]

[35] KPMG International. (2023). [The state of tax transparency in the Nordics](#)

[36] Norsk Hydro ASA. (2022). [Global Tax Policy](#)

[37] Norsk Hydro ASA. (2023). [Integrated annual report 2023](#), s. 248

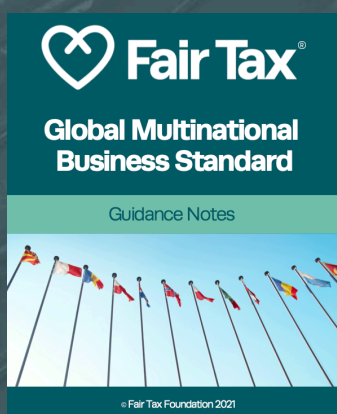
Sertifiseringsordninger

Sertifiseringsordninger gir selskaper retningslinjer og insentiver til etterlevelse. **Fair Tax Mark** er en sertifiseringsordning utviklet av **Fair Tax Foundation**, og retter seg mot selskaper som ønsker å etterleve prinsipper om ansvarlig skatt. For å oppnå Fair Tax Mark-sertifisering må selskaper betale riktig mengde skatt på rett sted til rett tid, i henhold til både lovens bokstav og ånd. De må gi tilstrekkelig offentlig informasjon til å sette interessenter i stand til å danne seg et helhetlig og informert bilde av selskapenes reelle eierskap, skatteoppførsel og økonomisk tilstedeværelse i hvert land. [38] Som en del av sertifiseringsprosessen

gjennomgår Fair Tax Foundation selskapenes skattepolicy og retningslinjer for skatt, samt deres rapportering og faktiske skattebetalinger. Basert på dette gir organisasjonen forslag til forbedringer i selskapenes ansvarlige skattepraksis. I tillegg inkluderer vurderingen en verifisering gjort av en uavhengig tredjepart.

Akkreditering med Fair Tax Mark **oppfylder rapporteringskrav** fra GRI 207-standarden, FNs Principles for Responsible Investment og OECD sine Guidelines for Multinational Enterprises on Responsible Business Conduct.

Illustrasjon 7: Fair Tax Foundations tre standarder: En standard for multinasjonale selskaper, og to for selskaper som driver virksomhet i Storbritannia. [39]

Å oppnå en Fair Tax Mark-sertifisering signaliserer ansvarlighet til investorer, myndigheter og andre interessenter. Svenske Vattenfall og danske Ørsted var blant de første nordiske selskapene som ble akkreditert. Per november 2024 har **ingen norske selskaper** blitt Fair Tax Mark-akkreditert.

Fair Tax Mark er kun en av flere sertifiseringsordninger som vurderer selskapers tilnærming til skatt og åpenhet. Eksempelvis finnes også **B-Corps tilleggssordning** for **store multinasjonale selskaper**, der tilnærming til skatt inngår som krav for selskaper med over 5 milliarder dollar i omsetning. [40]

[38] Fair Tax Foundation. (n.d.). [Fair Tax Mark standards and guidance notes](#).

[39] Se over.

[40] B Lab. (2021). [B Lab Global Baseline Requirements Guidelines for Acceptance 2021](#)

Koalisjoner og påvirkning fra innsiden

Koalisjoner og påvirkningsarbeid fra innsiden av næringslivet er en måte for aktører å dele erfaringer, påvirke hverandre positivt, og heve standarden for ansvarlighet rundt skatt og åpenhet. Et eksempel er **organisasjonen B Team**. De omtaler seg selv som en global sammenslutning av ledere i næringslivet og sivilsamfunnet, som fremmer en måte å drive næringsvirksomhet på som er bedre for mennesker og planeten.

I 2018 samlet organisasjonen ledere fra ni store multinasjonale selskaper, for et felles mål: å utvikle et sett med felles prinsipper for ansvarlig skattepraksis. I samarbeid med investorer, fagpersoner og sivilsamfunn etablerte de **B Team Responsible Tax Principles**. [41] Prinsippene er en sammenstilling av best practices på skatt og åpenhet.

Illustrasjon 8: B Team Responsible Tax Practices, syv hovedområder [42]

TILNÆRMING TIL SKATT

- **ANSVARLIGHET OG STYRING:**

Skatt anses som sentralt i selskapets samfunnsansvar, og tilsyn skjer på styrenivå.

- **COMPLIANCE:** Vi overholder skattereglene i de landene vi har virksomhet, og betaler riktig skatt til riktig tid i landene der verdiene skapes.

- **SELSKAPSSTRUKTUR:** Vårt valg av selskapsstruktur er motivert av forretningsmessige hensyn, og samsvarer med reell virksomhet og faktisk økonomisk substans. Vi ønsker ikke å oppnå skadelige skatteresultater.

RELASJON TIL ANDRE

- **RELASJON TIL SKATTEMYNDIGHETER:**

Vi ønsker, så langt det er mulig, å bygge et samarbeidsforhold med skattemyndigheter, forankret i respekt, åpenhet og tillit

- **SØK OG BRUK AV SKATTEINSENTIVER:**

Der vi bruker skatteinsentiver tilbudt av offentlige myndigheter, skal vi sikre at disse er transparente og samsvarer med regulatoriske rammer.

- **STØTTE TIL EFFEKTIVE SKATTE-SYSTEMER:** Vi deltar konstruktivt i nasjonal og internasjonal dialog med myndigheter, næringslivsgrupper og sivilsamfunn for å støtte utviklingen av effektive skattesystemer, -regler og -myndigheter.

RAPPORTERING TIL INTERESSENER

- **ÅPENHET:** Vi tilbyr informasjon til våre interessenter regelmessig, inkludert investorer, beslutningstakere, ansatte, sivilt samfunn og offentligheten forøvrig, om vår skattebetaling og tilnærming til skatt.

[41] The B Team. (n.d.). [Advancing responsible tax practice](#).

[42] The B Team. (2019). [A new bar for responsible tax](#). – oversatt av Tax Justice Norge

Målet til B Team er å **øke standarden** for næringslivet på feltet, og **bygge en ny konsensus rundt hvordan selskaper skal forholde seg til skatt og åpenhet**. Selskaper som ønsker å utvise samfunnsansvar, kan signalisere dette ved å offentlig støtte B Team Responsible Tax Practices. Selskaper som støtter prinsippene samarbeider i en **arbeidsgruppe**, der de videreutvikler praksisen og deler erfaringer.

Ved starten av 2024 hadde **27 virksomheter** signert, og dermed forankret sine ambisjoner om å følge B Teams prinsipper. Flere av disse er store multinasjonale konserner. En rapport som sammenstiller selskapenes egen vurdering av sin oppfølging av prinsippene, estimerer at etterlevelse i

gruppen er på rundt 92 prosent. [43] Blant prinsippene selskapene skal følge, har flest selskaper rapportert å ha utfordringer med prinsippet om større åpenhet, spesielt rundt bruk av skatteinsentiver.

Det må nevnes at flere av selskapene som har vært sentrale i B Team har vært koblet med større **skandaler** relatert til skatt og annet økonomisk mislighold, også etter å ha blitt med i koalisjonen. [44] Dette svekker legitimiteten til koalisjonen som et fungerende fellesskap for å øke samfunnsansvaret hos de deltakende selskapene. **En svakhet ved slike koalisjoner** fra innsiden av næringslivet kan altså være mangelen på håndhevingsmekanismer.

Illustrasjon 9: selskaper som har signert B Team Responsible Tax Principles per 2024. Blant selskapene som har vært signert fra start er Allianz, BHP, Maersk, Natura &Co, Repsol, Safaricom, Shell, Unilever og Vodafone. Foto: skjermdump fra [43]

[43] The B Team. (2024). [The B Team Responsible Tax Principles: Accountability Report 2024](#)

[44] Reuters. (2023). [Maersk, TotalEnergies](#); Reuters. (2024). [Allianz](#); Ungeod-Thomas, J. (2021). [Shell and BP](#)

Løsninger som forenkler åpenhet

Økte krav fra myndigheter og større forventninger fra investorer og interessenter, utvider markedet for tjenester som forenkler og tilrettelegger for samfunnsansvar rundt skatt og åpenhet.

Næringslivsaktører har eksempelvis **videreutviklet det danske eierskapsregisteret**, som er åpent tilgjengelig via API. [45] Private leverandører har brukt registeret til å utvikle verktøy som kobler eierskapsinformasjon sammen med data over selskaper, gjeld, politisk eksponerte personer, konkurser, eiendommer og mer. Skreddersydde verktøy effektiviserer kjenn din kunde-arbeidet til danske finansforetak og eiendomsめglere, hjelper i journalistikken og brukes av flere offentlige etater og skattemyndighetene.

Et annet eksempel er **dCompany**, et norsk selskap som tilbyr tjenester for forvaltning av aksjeporteføljer, inkludert forvaltning av aksjonærer, eierhistorikk og formelle endringer i aksjeselskaper. Selskapet samler forvaltningsoppgaver på en felles, digital plattform. Denne henter inn data fra Brønnøysundregistrene og Skatteetaten, og strømlinjeformer og tilgjengeliggjør oppdatert informasjon om både selskap og aksjonærer. Dette muliggjør etterlevelse av rapporteringskrav. Samtidig **går deres tjenester utover det som forventes etter norsk lov**, for eksempel ved å tilby en løsning for en digital aksjeeierbok. [46]

Eksempel: dCompany sin digitale aksjeeierbok

dCompanys digitale aksjeeierbok gir løpende oppdatert eierskapsinformasjon, også for store konserner med en komplisert eierskapsstruktur. [47] Aksjeeierboken oppdateres automatisk ved registrering av transaksjoner og selskapshendelser, og kan integreres med et digitalt arkiv.

Målet med løsningen er å forenkle og effektivisere administrative oppgaver og informasjonsdeling om eierforhold for interessenter, ledelse, styre, aksjonærer og myndigheter.

Illustrasjon 10: Jens Naas-Bibow, daglig leder i dCompany i 2023. Foto: Tax Justice Norge.

[45] Rialet, J. (2023). [Use and impact of public beneficial ownership registers: Denmark.](#)

[46] dCompany. (n.d.). [Aksjeeierbok](#)

4.

AVSLUTNING

Mens økonomien har blitt global og digital, er skattesystemene fortsatt nasjonale og stedbundne. Det blir stadig større bevissthet rundt det enorme omfanget av skatteunngåelse som muliggjøres av denne mismatchen. Det florerer derfor av nye initiativer via internasjonale forhandlinger, unilaterale tiltak og frivillige standarder utarbeidet av brede koalisjoner. I denne rapporten har vi presentert en rekke av disse.

I sentrum av rapporten står **næringslivsaktørene som går foran og leverer på sitt samfunnsansvar der regler og forventninger ikke strekker til.** Til sammen gir disse initiativene og foregangsaktørene en pekepinn om hvor vi er på vei. Bærekraftsrapportering,

herunder ansvarlighet om skatt og åpenhet, **er kommet for å bli.** Det er derfor gunstig for næringslivet å være i forkant, forut for krav og forventninger.

Flere selskaper bør gripe denne muligheten til å lede an, ikke bare som ansvarlige samfunnsaktører, men som **innovatører og verdiskapere for en rettferdig fremtid.** Investorer må på sin side legge press på selskaper for å øke åpenheten og bidra til bærekraftige løsninger. Ved å ta initiativ allerede nå, kan næringslivet ikke bare bidra til bedre reguleringer som sikrer en **rettferdig bunnplanke**, men også bygge et **konkurransefortrinn** i en verden som stadig setter bærekraft og ansvarlighet høyere på agendaen.

Det er de som handler i dag, som definerer morgendagens standarder. Valget står mellom å være blant dem som former fremtiden, eller dem som blir formet av den.

REFERANSELISTE

B Lab. (2021). Global baseline requirements: Guidelines for acceptance.

https://assets.ctfassets.net/1575jm7617lt/6vRUHGyJozNIMh89kVAB46/05d85413118b10a3a1a06b182093f69b/B_Lab_Global_Baseline_Requirements_Guidelines_for_Acceptance_2021_1_.pdf

CICTAR. (2024). World-leading tax transparency wins in Australia.

<https://cictar.org/news/world-leading-tax-transparency-wins-in-australia>

Cognitiks, for Open Ownership. (2022). The use of beneficial ownership data by private entities. <https://www.openownership.org/en/publications/the-use-of-beneficial-ownership-data-by-private-entities/>

dCompany. (n.d.). Aksjeeierbok. <https://dcompany.no/funksjoner/aksjeeierbok/>

DNB. (2023). Skattebidrag 2023. https://www.dnb.no/portalfront/nedlast/no/om-oss/aarsrapport/no_2023/DNBs_skattebidrag_2023.pdf

DNB. (2021). DNBs globale skattestrategi. <https://www.dnb.no/portalfront/nedlast/no/om-oss/samfunnsansvar/2023/Skattestrategi.pdf>

Espinoza, J., & Webber, J. (2023). Apple dealt blow at top EU court over €14.3bn tax bill in Ireland. Financial Times. <https://www.ft.com/content/db2e63a1-9972-444f-9ae3-70bec32b020b>

European Commission. (2024). Corporate sustainability reporting. https://finance.ec.europa.eu/capital-markets-union-and-financial-markets/company-reporting-and-auditing/company-reporting/corporate-sustainability-reporting_en

European Parliament. (2016). Common Consolidated Corporate Tax Base (CCCTB). [https://www.europarl.europa.eu/legislative-train/package-action-plan-on-corporate-taxation/file-common-consolidated-corporate-tax-base-\(ccctb\)](https://www.europarl.europa.eu/legislative-train/package-action-plan-on-corporate-taxation/file-common-consolidated-corporate-tax-base-(ccctb))

European Commission. (2023). Business in Europe: Framework for Income Taxation (BEFIT). https://taxation-customs.ec.europa.eu/taxation/business-taxation/business-europe-framework-income-taxation-befit_en

Extractive Industries Transparency Initiative. (2003). EITI Principles. <https://eiti.org/documents/eiti-principles>

Fair Tax Foundation. (n.d.). Fair Tax Mark standards and guidance notes. <https://fairtaxmark.net/why-get-the-fair-tax-mark/fair-tax-mark-standards-and-guidance-notes/>

KLP. (n.d.). KLPs eierforventninger. <https://www.klp.no/om-klp/samfunnsansvar/vi-er-en-engasjert-og-ansvarlig-eier/klps-eierforventninger>

REFERANSELISTE

- KPMG International. (2023). The state of tax transparency in the Nordics. <https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmg/no/pdf/2024/KPMG%20Nordics%20report%20-%20The%20state%20tax%20transparency%20in%20the%20Nordics%20-%202023.pdf>
- Martin, A. (2022). Does Coke Owe the IRS \$10+ Billion for Transfer Pricing? KBKG. <https://www.kbkg.com/tax-insight/tax-court-upholds-irs-3-billion-transfer-pricing-assessment-against-coca-cola>
- Microsoft Corporation (2023). Form 8-K. <https://microsoft.gcs-web.com/node/31951/html>
- Milin, Z. (2023). What the Microsoft Tax Case Shows Us About Tax Transparency. The FACT Coalition <https://thefactcoalition.org/what-the-microsoft-tax-case-shows-us-about-tax-transparency>.
- Murphy, R. for Tax Justice Network. (2003). Reporting Turnover and Tax by Location. https://www.taxjustice.net/cms/upload/pdf/new_int_Account_Standard.pdf
- Norges Bank Investment Management. (2021). SPU ansvarlig forvaltning 2021. <https://www.nbim.no/contentassets/950222269756407898cadb999926c16c/spu-ansvarlig-forvaltning-2021-web.pdf>
- Norges Bank Investment Management. (2022). GPFGR Responsible Investment 2022. <https://www.nbim.no/contentassets/5804b35ea1e24063a79fca44a945e390/gpfg-responsible-investment-2022.pdf>
- Norges Bank Investment Management. (2023). GPFGR Responsible Investment 2023. https://www.nbim.no/contentassets/1a797e49fdd742e2a3282e243ed3170c/gpfg_responsible-investment-2023.pdf
- Norges Bank Investment Management. (2023). Tax and transparency. <https://www.nbim.no/en/responsible-investment/our-expectations/society/tax-and-transparency/>
- Norsk Hydro ASA. (2022). Global Tax Policy. <https://www.hydro.com/globalassets/08-about-hydro/corporate-governance/global-tax-policy.pdf>
- Norsk Hydro ASA. (2023). Integrated annual report 2023. https://www.hydro.com/globalassets/06-investors/reports-and-presentations/annual-report/nhar23/integrated-annual-report-2023_eng.pdf
- OECD. (n.d.). Country-by-country reporting for tax purposes. <https://www.oecd.org/en/topics/country-by-country-reporting-for-tax-purposes.html>

REFERANSELISTE

OECD. (2021). Statement on a two-pillar solution to address the tax challenges arising from the digitalisation of the economy.

<https://www.oecd.org/en/about/news/announcements/2021/10/statement-on-a-two-pillar-solution-to-address-the-tax-challenges-arising-from-the-digitalisation-of-the-economy-october-2021.html>

Oterholm, G., Sæter, K., Gjernes, K., og Blich Bakken, J. (2023). KLP ber fond være åpne om selskapets investeringer. Dagens Næringsliv. <https://www.dn.no/marked/hvem-eier-norge/klp/eiendom/klp-ber-fond-vare-apne-om-selskapets-investeringer/2-1-1393608>

Oxfam America. (2023). Methodological note and list of investors.

https://webassets.oxfamamerica.org/media/documents/10tril_AUM_Methodology_Note.pdf

Porter, M., & Kramer, M. (2011). Creating Shared Value. Harvard Business Review.

<https://hbr.org/2011/01/the-big-idea-creating-shared-value>

Reuters. (2023). Danish Supreme Court rules against Maersk, TotalEnergies in tax case.

<https://www.reuters.com/business/energy/danish-supreme-court-rules-against-maersk-totalenergies-tax-case-2023-09-06/>

Reuters. (2024). Former Allianz employee pleads guilty to fraud over \$7-billion funds collapse.

<https://www.reuters.com/business/finance/former-allianz-employee-pleads-guilty-fraud-over-7-billion-funds-meltdown-2024-06-07/>

Rialet, J. (2023). Use and impact of public beneficial ownership registers: Denmark. Open Ownership.

<https://www.openownership.org/en/publications/use-and-impact-of-public-beneficial-ownership-registers-denmark/>

Scarpa, F., & Signori, S. (2023). Understanding corporate tax responsibility: A systematic literature review. Sustainability Accounting, Management and Policy Journal, 14(7), 1–25.

<https://doi.org/10.1108/SAMPJ-04-2022-0200>

Shift Project. (2021). Red Flag 24. <https://shiftproject.org/resource/redflag-24/>

Stempel, J. (2023). Amgen is sued for concealing \$10.7 billion tax bill from investors.

Reuters. <https://www.reuters.com/legal/amgen-is-sued-concealing-107-billion-tax-bill-investors-2023-03-14>

Stortinget. (2016). Vedtak i sak nr. 65606. <https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Vedtak/Vedtak/Sak/?p=65606>

<https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Vedtak/Vedtak/Sak/?p=65606>

Stortinget. (2021). Referat fra Stortingets møte torsdag den 2. desember 2021.

<https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Publikasjoner/Referater/Stortinget/2021-2022/refs-202122-12-02/?all=true>

REFERANSELISTE

The B Team. (n.d.). Advancing responsible tax practice. <https://bteam.org/our-work/causes/governance/advancing-responsible-tax-practice>

The B Team. (2019). A new bar for responsible tax. <https://bteam.org/assets/reports/A-New-Bar-for-Responsible-Tax.pdf>

The B Team. (2024). The B Team Responsible Tax Principles: Accountability Report 2024. <https://bteam.org/assets/reports/A-New-Bar-for-Responsible-Tax.pdf>

The FACT Coalition. (2024). Investors with more than \$2.3 trillion in assets demand SEC rulemaking to require greater multinational tax transparency. <https://thefactcoalition.org/investors-with-more-than-2-3-trillion-in-assets-demand-sec-rulemaking-to-require-greater-multinational-tax-transparency/>

Tian Tong Lee, S. (2024). Asset managers are quietly purging their portfolios of tax risk. Bloomberg. <https://www.bloomberg.com/news/articles/2024-03-03/asset-managers-are-quietly-purging-their-portfolios-of-tax-risk>

UK Government. (2016). Large businesses: Publish your tax strategy. <https://www.gov.uk/guidance/large-businesses-publish-your-tax-strategy>

Ungoed-Thomas, J. (2021). Shell and BP paid zero tax on North Sea gas and oil for three years. The Guardian. <https://www.theguardian.com/business/2021/oct/30/shell-and-bp-paid-zero-tax-on-north-sea-gas-and-oil-for-three-years>

UN DESA. (2024). Chair's Proposal for Draft Terms of Reference for a United Nations Framework Convention on International Tax Cooperation. <https://financing.desa.un.org/un-tax-convention/second-session>

World Economic Forum. (n.d.). Explore the metrics. <https://www.weforum.org/stakeholdercapitalism/our-metrics/>

